

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА

вул. Магістратська, 7, м. Чернігів, 14000, тел. 77-48-08, тел./факс (0462) 67-53-40, e-mail: gorsovet@cg.ukrtel.net

№ _____

На № _____ від _____

ВІДПОВІДЬ НА ЕЛЕКТРОННУ ПЕТИЦІЮ щодо створення Програми стажування для молоді в Чернігівській міській раді

На офіційному сайті Чернігівської міської ради розміщено електронну петицію в категорії «Освіта» щодо створення програми стажування для молоді в органах місцевої влади (автор – Решотко Вікторія Вікторівна). Відповідно до пункту 8 статті 51¹ Статуту територіальної громади петиція набрала необхідну кількість голосів на її підтримку.

За результатами розгляду повідомляємо наступне.

Стажування молоді в органах місцевої влади – це короткострокова можливість отримати молодою людиною перший або один із перших досвідів роботи та ознайомитися зі специфікою діяльності органу місцевої влади – державного (державна служба) чи органу місцевого самоврядування (служба в органах місцевого самоврядування). Це важливий процес, який дозволяє стажисту застосувати здобуті в навчальному закладі знання та/або краще зрозуміти власну кар'єрну траєкторію. Залучення молодих людей на стажування з одного боку дозволяє сприяти формуванню молодої людини як майбутнього фахівця й поділитися експертизою, яка сформувалася в органі, а з іншого – отримати незвичний погляд на усталені процеси в органі, залучити креативне бачення та побачити ситуацію під незвичним кутом. І саме Програма стажування, в даному контексті, має посилити вектор розвитку молодіжної політики – встановити якіснішу комунікацію між молоддю та органами місцевої влади з метою популяризації державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, залучення молоді до професійної діяльності публічних службовців та ухвалення рішень на локальному рівні.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 38 Конституції України громадяни користуються рівним правом доступу до служби в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби в органах державної влади, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях, визначає Закон України «Про державну службу» № 889-VIII від 10.12.2015 (далі – Закон 889).

Правові, організаційні, матеріальні та соціальні умови реалізації громадянами України права на службу в органах місцевого самоврядування, загальні засади діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, їх правовий статус, порядок та правові гарантії перебування на службі в органах місцевого самоврядування визначає Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» № 2493-III від 07.06.2001 (далі – Закон 2493).

Крім того, через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, набирає чинності новий Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» № 3077-IX від 02.05.2023 (далі – новий Закон 3077).

Так, статтею 48 Закону 889 передбачено, що **у державних органах з метою ознайомлення з функціонуванням державної служби може здійснюватися стажування громадян із числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, строком до шести місяців у порядку, визначеному керівником державної служби. При цьому, відповідно до статті 3 Закону 889 дія цього Закону не поширюється на посадових осіб місцевого самоврядування.**

Аналогічна норма міститься і в новому Законі 3077 (набирає чинності через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні), що в органах місцевого самоврядування може здійснюватися стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах в органах місцевого самоврядування, строком до шести місяців у порядку, визначеному сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті (у разі створення), районної, обласної ради.

З метою забезпечення практичної реалізації частини дев'ятої статті 48 Закону 889 та надання методичної допомоги керівникам державної служби, керівникам структурних підрозділів та службам управління персоналом державних органів наказом Національного агентства України з питань державної служби (далі – НАДС) від 28.01.2021 № 17-21 затверджені Методичні рекомендації щодо проведення стажування громадян із числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в державних органах. На підставі локальних порядків, розроблених з урахуванням даної методології, органи державної влади можуть реалізувати вказану вище норму Закону 889.

Щодо органів місцевого самоврядування, то на даний час, НАДС спільно з Міністерством молоді та спорту України (далі – Мінмолодьспорт), за участю Всеукраїнського молодіжного центру, Українського молодіжного фонду, організацій громадянського суспільства у даному напрямку також зроблені певні напрацювання в рамках реалізації різних пілотних проєктів (Проєкт UNDP в Україні «Підтримка громадянського суспільства та молоді», Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» та інші) – розроблені комплексні методичні рекомендації щодо організації стажування в органах місцевого самоврядування та державної влади, метою яких є надання методичної допомоги суб'єктам стажування щодо організації та проведення стажування громадян із числа молоді, зокрема запропоновані покроковий підхід до планування й організації стажування, розроблення програми на основі потреб і цілей установи, опис функцій, які виникають у процесі стажування, цілісна організація цього процесу, виявлення основних проблем і шляхів їхнього подолання, аналіз успішності програми тощо.

Так, до прикладу, за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Програма стажування для молоді, як пілотний проєкт, була успішно реалізована у трьох громадах України (Переяслав Київської області та Здолбунів, Гоща Рівненської області).

Натомість, діючий Закон 2493 не передбачає можливості проведення стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах в органах місцевого самоврядування, а лише визначає, що проведення стажування при прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування здійснюється в порядку, визначеному чинним законодавством України, тобто, наразі – Положенням про порядок стажування у державних органах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.12.1994 № 804.

Так, відповідно до чинного законодавства України **в органах місцевого самоврядування може проводитися стажування терміном до двох місяців з метою набуття практичного досвіду, перевірки професійного рівня і ділових якостей працівників, які претендують на посаду посадової особи місцевого самоврядування.**

Зокрема, стажування можуть проходити особи, що вперше претендують на посаду посадової особи місцевого самоврядування, та посадові особи місцевого самоврядування.

Відбір кандидата на стажування проводиться з ініціативи того органу, де має відбуватися стажування. При цьому, необхідна письмова заява самого стажиста та згода відповідних керівників за місцями його стажування та основної роботи.

Стажування проводиться з відривом від основної роботи працівника. За працівником, направленим на стажування, зберігається його посада та заробітна плата за основним місцем роботи з подальшим урахуванням змін розміру мінімальної заробітної плати відповідно до чинного законодавства України.

На період стажування за стажистом закріплюється посадова особа місцевого самоврядування, відповідальна за стажування, – керівник стажування.

Зміст стажування визначається індивідуальним планом, який затверджується керівником стажування. Стажист за час проходження стажування повинен виконати індивідуальний план стажування.

Після закінчення стажування стажист подає керівництву органу доповідну записку про стажування з висновками керівника стажування щодо можливості використання стажиста на службі в органах місцевого самоврядування, а за основним місцем роботи – стислий письмовий звіт.

За результатами стажування стажисту видається довідка для подання за основним місцем роботи.

Особа (не посадова особа місцевого самоврядування), яка після успішного закінчення стажування виявила бажання працювати на службі в органах місцевого самоврядування, за умови вакантності посади, на яку вона стажувалась, та прийняття рішення керівником органу про оголошення конкурсу, проходить конкурсний відбір. При цьому їй надається перевага над особами, які беруть участь у даному конкурсі, але не проходили стажування.

Посадова особа місцевого самоврядування після успішного закінчення стажування може бути призначена на посаду за рішенням керівника органу без конкурсного відбору.

Іншого порядку проходження стажування в органах місцевого самоврядування на сьогодні чинним законодавством України не передбачено.

Додатково інформуємо, що Чернігівська міська рада вже багато років поспіль тісно співпрацює з Чернігівським регіональним центром підвищення кваліфікації – Сіверський центр післядипломної освіти (далі – Центр).

У рамках співпраці з метою сприяння талановитим студентам у набутті адміністративного і політичного досвіду саме Центром було запроваджено стажування молоді в органах місцевої влади.

Так, студенти випускних курсів вищих навчальних закладів міста Чернігова, які виявили бажання працювати у державних органах влади та органах місцевого самоврядування, проходили курс навчання в Центрі за програмою тематичного короткотермінового семінару «Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування в Україні: правовий статус, стиль і методи роботи» (теоретична частина), після чого направлялися до органів місцевої влади для проходження стажування (практична частина), по завершенню курсу, з урахуванням висновків органів місцевої влади про результати стажування, Центр, як освітній заклад, видавав кожному слухачу відповідний сертифікат.

Окрім того, Чернігівська міська рада спільно з Чернігівською міською молодіжною громадською організацією «Молодіжний інформаційний центр» тривалий час були учасниками Всеукраїнського щорічного проєкту «Студенти для органів місцевого самоврядування». За роки реалізації цього проєкту стажування пройшли понад 50 студентів із різних вищих навчальних закладів України, у тому числі й чернігівські студенти.

Під час стажування студенти мали нагоду зустрітись із керівництвом Чернігівської міської ради, ознайомитись із регламентом та структурою Чернігівської міської ради, діяльністю депутатського корпусу, виконавчого

комітету та виконавчих органів Чернігівської міської ради, виконували конкретні обов'язки та практичні завдання безпосередньо за посадою посадової особи місцевого самоврядування у тому чи іншому виконавчому органі, а також під час спільних зустрічей мали можливість поспілкуватись із студентами-колегами із інших міст України, поділитися враженнями та позитивним досвідом проходження стажування. По завершенню стажування кожному був наданий висновок про результати стажування.

З початком пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, а потім з початком повномасштабного військового вторгнення РФ в Україну наша держава зіткнулася з масштабними економічними, соціальними й політичними викликами. Одним із серйозних наслідків є спричинене війною переміщення мільйонів людей, що призвело до плинності кадрів та їх гострого дефіциту, у тому числі й в органах місцевого самоврядування. Щодалі, ця криза відчутно загострюється через непередбачуваність і погіршення безпекових умов праці та неконкурентноспроможний рівень її оплати, інфляцію, спад економіки, обмеження мобільності публічних службовців та негативне ставлення до державного сектора та публічної служби в цілому, як можливого варіанта працевлаштування. Як наслідок, нагальною проблемою стало залучення нових працівників на вакантні посади посадових осіб місцевого самоврядування, навіть незважаючи на спрощений механізм прийняття на службу в органи місцевого самоврядування, передбачений частиною п'ятою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, а саме: призначення на посади в органах місцевого самоврядування, у період дії воєнного стану, без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом.

Тож, враховуючи викладене вище, ініціатива щодо створення Програми стажування для молоді у Чернігівській міській раді, як складовий елемент розвитку молодіжної політики громади та зміцнення організаційної спроможності органів місцевого самоврядування через залучення молодих талановитих людей до вибору кар'єри на службі в органах місцевого самоврядування, – актуальна й корисна, а тому може бути втілена в життя в рамках правового поля, при наявності людського, фінансового, матеріально-технічного ресурсів та спільно з Центром, як освітнім закладом, задля теоретичного наставництва та конструктивного зворотного зв'язку в реалізації змістовних програм стажування, усуваючи розрив між поколіннями, покращуючи внутрішні комунікації та сприяючи створенню інклюзивних умов праці, привабливих для молоді.

Заступник міського голови з питань
діяльності виконавчих органів ради

Вікторія ПЕКУР